

Prof. Dr. Paul Reuber, Dr. Yvonne Klöpfer

Stadtverwaltung und Integration

Eine wissenschaftliche Untersuchung der Arbeit der städtischen Ämter und Tochtergesellschaften im Themenbereich Integration, Interkulturelle Öffnung und Migration

Abschlussbericht

Indeling

1. Doel van het onderzoek
2. Verloop van het project
3. Resultaten en tendensen van de analyse
4. Afsluitende indrukken uit de gesprekken

Doel van het onderzoek

- Onderzoek naar de „bestaande toestand“ van het integratiewerk in gemeentelijke afdelingen en dochtermaatschappijen
- Analyse van het potentieel en de drempels van integratie in de gemeentelijke afdelingen en dochtermaatschappijen
- met het oog op het Masterplan: uitgangspunt voor verdere gerichte vormgeving van het integratieproces

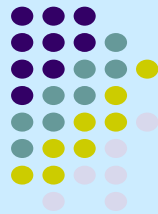
Korte samenvatting van het projectverloop 1

- Voorbereidende gesprekken en eerste informatie voor afdelingshoofden en directeurs van dochtermaatschappijen
- Ontwikkeling van specifieke gespreksrichtlijnen, gebaseerd op de in de integratievisie genoemde bestuursrelevante niveaus
- Houden van 1-2 uur durende gestructureerde interviews
- Onderzoek en analyse van de specifieke PR (publicaties, internet) van de verschillende afdelingen

Korte samenvatting van het projectverloop 2

- Analyse en documentatie van de resultaten in de vorm van 42 „Fact Sheets“ t.b.v. eigen presentatie van het integratiewerk
 - Inschatting hoe Münster de thema's integratie, interculturele opening & migratie tot dusver aanpakt
 - Inschatting van de eigen activiteiten tot dusver op dit gebied
 - Conceptuele en institutionele niveaus
 - Integratiegerelateerde processen en veranderingen, mogelijkheden van actie in de toekomst, samenwerkings-/netwerkaspecten
 - Personeelsniveau
 - Niveau van integratiegerelateerde PR
- Feed back en afstemming van de fact sheets met gesprekspartners (Delphi-methode)
- Samenvattende eindanalyse en eindverslag

Resultaten en tendensen

- Opmerking vooraf
 - Conform het doel van het onderzoek vooral inventarisatie van **afzonderlijke** en **specifieke** integratiepotentieel c.q. -drempels van de gemeentelijke afdelingen en dochtermaatschappijen
 - Belangrijk vooral als inhoudelijke voorbereiding voor het afspreken van adequate en daarmee meer succes belovende „realistische“ doelstellingen.
 - Resultaten daarom minder gericht op samenvatting en generalisatie, daarom minder geschikt voor een algemene presentatie
- Ondanks dat: enkele algemene trends zijn zichtbaar

Resultaten en tendensen

- Betrokkenen hechten groot belang aan het thema integratie
- van ‚niche thema‘ tot een steeds meer vanzelfsprekend onderdeel van gemeentelijk bestuur
- Steeds meer bereidheid om de aspecten die van belang zijn voor de desbetreffende afdelingen de juiste plaats te geven
 - Enkele geïnterviewde wijzen erop, ondanks het belang van het thema, dat dit aspect de primaire taak van de afdelingen en maatschappijen niet in het gedrang mag brengen.

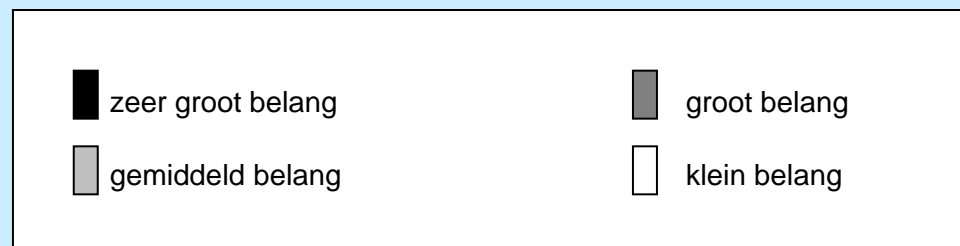
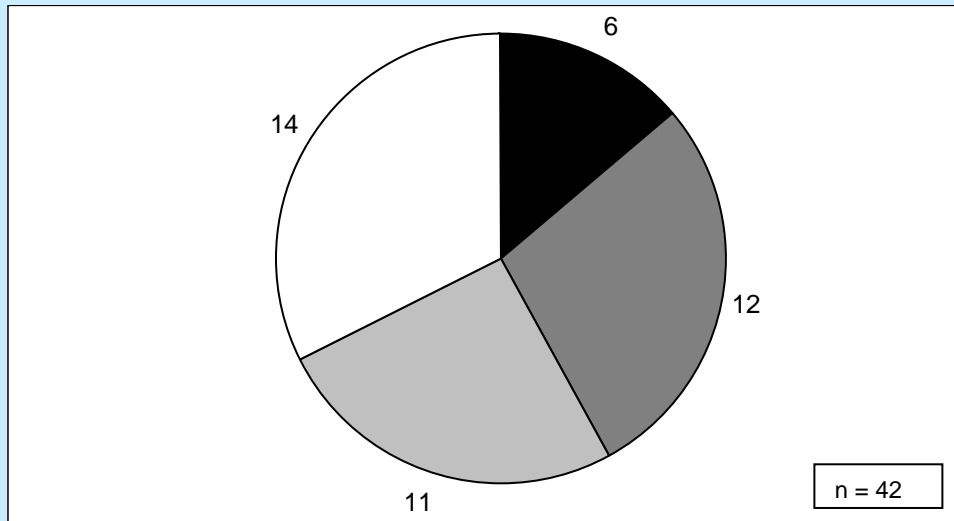
Resultaten en tendensen

- Zeer gedifferentieerde beschrijvingen van de personen zelf, tonen hoe verschillend de integratiebevorderende mogelijkheden en –trajecten bij de afdelingen zijn (inhoudelijk, financieel en qua mankracht etc.)
- Er dient zeker rekening te worden gehouden met verschillen tussen de afdelingen bij het vastleggen van doelstellingen
- Bij het vastleggen van de doelen is ‚fingerspitzengefühl‘ van belang om moeilijkheden in bepaalde gevallen te voorkomen en het proces consensusgericht vooruit te brengen

Resultaten en tendensen

Inschatting van het belang van het integratiethema in de eigen afdeling

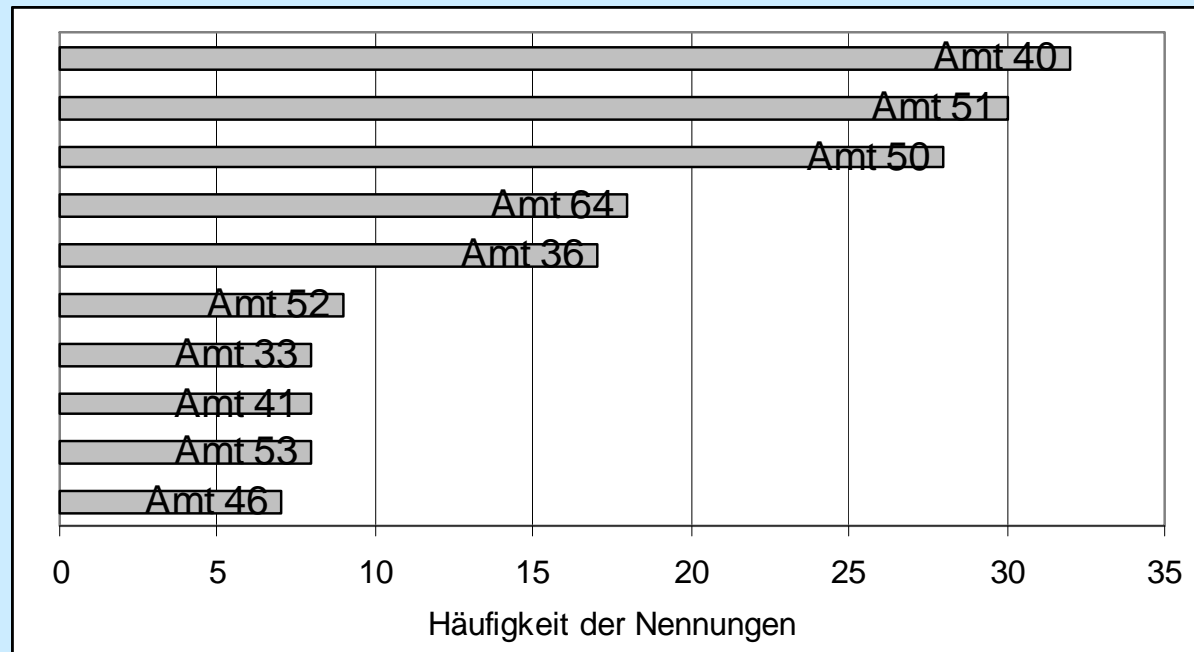
- De meeste respondenten, 42%, schat denkt dat gemeentelijke afdelingen / dochtermaatschappijen van zeer groot belang zijn op integratiegebied.
- Bij de betrokkenen die voor zich zelf een gering belang zien, zijn vooral de afdelingen die als gemeente-interne dienstverlener optreden te vinden en daarom weinig ruimte voor eigen handelen hebben.

(bron: Klöpffer & Reuber 2009)

Resultaten en tendensen

De belangrijkste afdelingen voor het integratiethema volgens de geïnterviewden (opgenomen vanaf > 5 vermeldingen)

Legende:

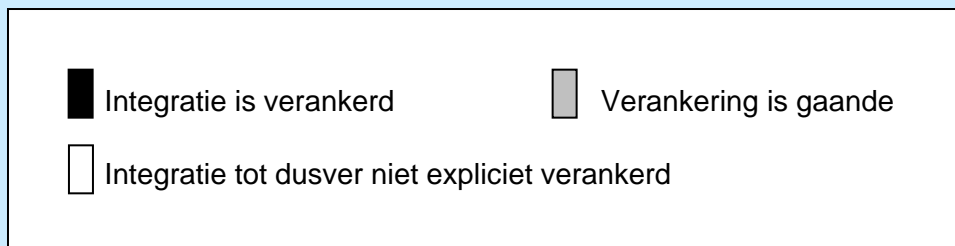
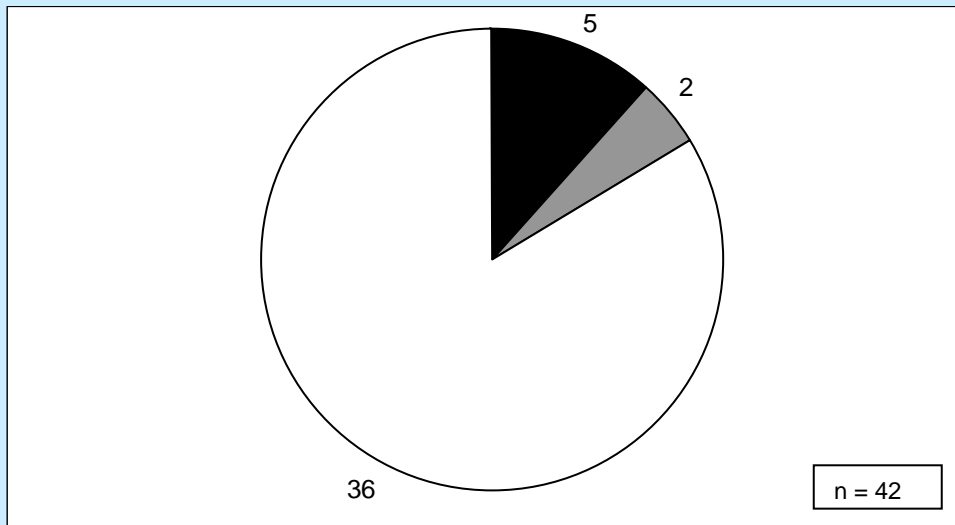
- Afd. 40 Afd. school & bijscholing
- Afd. 51 Afd. kinderen, jeugd en gezinnen
- Afd. 50 Afd. sociale zaken.
- Afd. 64 Afd. volkshuisvesting
- Afd. 36 Afd. vreemdelingenzaken
- Afd. 52 Afd. sportzaken
- Afd. 33 Afd. burgerzaken
- Afd. 41 Afd. culturele zaken
- Afd. 53 Afd. volksgezondheid
- Afd. 46 Stedelijke theaters Münster

(bron: Klöpfer & Reuber 2009)

Resultaten en tendensen

Verankering van het integratiethema in de doelstellingen van de afdelingen en maatschappijen

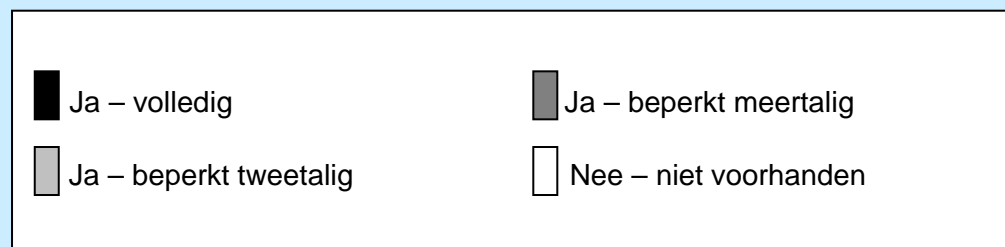
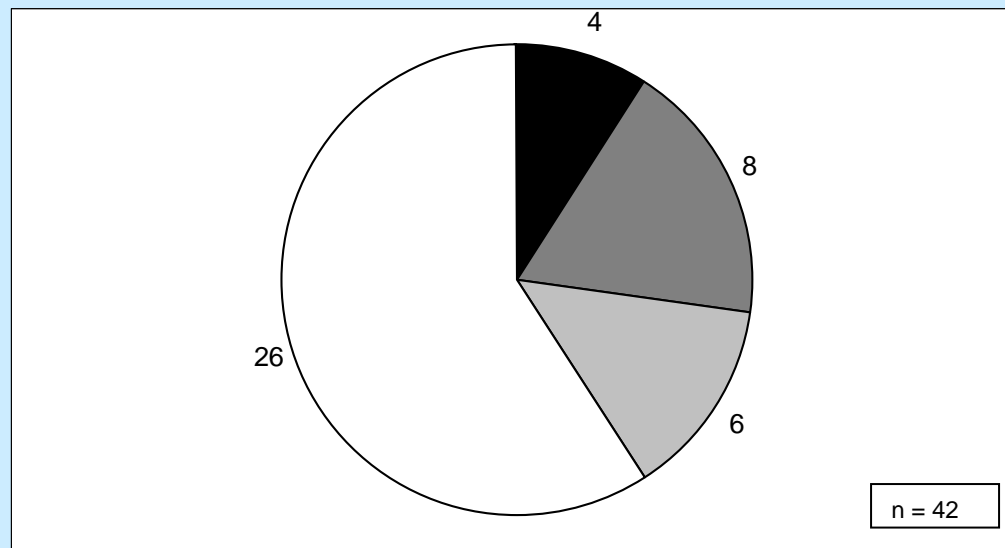

(bron: Klöpfer & Reuber 2009)

Resultaten en tendensen

Integratiespecifieke PR van de betrokkenen

(bron: Klöpfer & Reuber 2009)

Resultaten en tendensen

INSTITUT FÜR GEOGRAPHIE / LEHRSTUHL PROF. DR. PAUL REUBER

ABSCHLUSSBERICHT ZUR ‚IST-SITUATION DER INTEGRATIONSARBEIT IN STÄDTISCHEN ÄMTERN‘

3.28 Selbstdarstellung Amt 51: Amt für Kinder, Jugendliche & Familien

Gespräch mit Frau Pohl, Frau Kratz-Trutti, Herren Paschert, Materla am 07. Juli 2009

- EINSCHÄTZUNG, WIE DIE STADT MÜNSTER INSGESAMT DIE THEMEN INTEGRATION, INTERKULTURELLE ÖFFNUNG & MIGRATION BISLANG ANGEHT:
 - Die Themen haben in Verwaltung und Bürgerschaft einen hohen Stellenwert. Letzteres zeigt sich in vielen Bürgergruppen und ehrenamtlichen Aktivitäten.

- EINSCHÄTZUNG DER BISHERIGEN EIGENEN AKTIVITÄTEN IN DIESEN THEMENBEREICHEN:
 - Das Amt für Kinder, Jugendliche und Familien (= Jugendamt) misst sich einen sehr hohen Stellenwert zu, da der persönliche Kontakt zu Menschen mit und ohne Migrationsvorgeschichte (= MVG) sehr hoch ist und täglich stattfindet.
 - Menschen mit MVG bilden einen integrierten Bestandteil der Arbeit und das Amt ist bemüht, eine Benachteiligung erst gar nicht entstehen zu lassen und präventiv zu agieren.
 - Dabei sieht das Jugendamt spezielle Bedarfe von Menschen mit MVG darin, dass diese grundsätzlich besonderen Belastungen ausgesetzt sind – sowohl in finanzieller, als auch in sprachlicher und kultureller Hinsicht.
 - Migrationsthemen bilden eine elementare Säule der Arbeit und zu den konkreten Aktivitäten gehört beispielsweise:
 - Im Jahr 2008 hat das Jugendamt ‚Interkulturelle Kompetenz‘ zum Jahresthema gemacht, um das Amt – aber auch die Verwaltung und Bürger – für die Themen zu sensibilisieren.
 - In diesem Kontext wurden im Jugendamt verschiedene Arbeitsaufträge (weiter-) entwickelt. So etwa die Optimierung von Arbeitsfeldern hinsichtlich der Integration, das Organisieren und Abhalten einer großen Tagung sowie die Entwicklung von und Teilnahme an Schulungen (s.u. ‚Personalebene‘).
 - Das Jugendamt widmet sich auch der Formulierung von Qualitätsstandards für Kindertagesstätten (= KiTa´s), die anschl. regelmäßig geprüft werden.

Indrukken uit de gesprekken

- „Wij zien vooral problemen bij de concrete invulling van de integratievisie: hoe realiseer je die in de praktijk? Daarom vinden wij dit onderzoek ook heel nuttig, om alle betrokkenen erbij te betrekken en om je bij de vaststelling van de doelen te kunnen oriënteren aan de verschillende afdelingen en hun specifieke behoeften.“
(Interview met de afdeling voor rentabiliteitscontrole en accountancy, 27 mei 2009)
- „In de stedelijke bevolking en ook in de gemeente zelf moet een discussieproces op gang worden gebracht om de vele voordelen van migratie en integratie duurzaam onder de aandacht te brengen. Het moet duidelijker worden gemaakt dat integratie en mensen met een allochtone achtergrond niet alleen kosten veroorzaken, maar ook een zeer zinvolle investering in onze toekomst zijn.“
(Interview met de afdeling voor rentabiliteitscontrole en accountancy, 18. Juni 2009)

Indrukken uit de gesprekken

- „Ik ga ervan uit dat de huidige globale crisis in ieder geval effecten zal hebben, omdat mensen wanneer het hen slechter gaat, minder bereid zijn iets af te staan. Daarom wordt de realisatie van de integratievisie juist in de crisistijd een echte uitdaging.“
(Interview met de afdeling sociale zaken, 3 juli 2009)
- „Weliswaar zijn de gevolgen van de huidige economische crisis nog moeilijk in te schatten, wel is belangrijk dat Münster en de burgers oppassen dat het integratiethema niet op de achtergrond raakt. Juist in tijden van crisis zou men moeten laten zien dat men de mensen met een migratieachtergrond niet laat vallen.“
(Interview met de afdeling school & bijscholing - volkshogeschool)

* * *